

ELÂZİZ HALKEVİ TARAFINDAN ÇIKARILIR

YIL : 2

21 ŞUBAT 1937

SAYI : 23

İÇİNDEKİLER

(Halkevleri) Ne için

Bana Ne, Deme ve Darılma

Elâziz Vilâyetinin bayındırlık işleri

Elâziz Halkevinin 936 yılı çalışma raporu

Millî Hatay Zaferi Mitingi

Ş. Aytaç

Halkevi Başkanı T. Gür

.....

Halkevi Başkanı İlbay T. Gür

.....

Ve Saire

ADANA TÜRK SÖZÜ BASIMEVİ

ELÂZİZ HALKEVİ TARAFINDAN ÇIKARILIR

YIL : 2

21 ŞUBAT 1937

SAYI : 23

“Halkevleri,, ne için ?.

Sınıflaşmak devri iflâs etti. Bütün dünya kütleleşmeye doğru gidiyor...

Milletler bu ihtiyaçla birer (Şef) yarattılar. Onların etrafına bir kuvvet dinamosunu ihata eden ve içinden aynı cereyan geçen tesisat halinde toplanıyorlar.

Ötedenberi bilinirdi ki topluluk bir kuvvettir. Bunu anlatmak için eskiler beş değneğin bir değnekten beş kere daha zor kırılacağını söylerlerdi. Fakat bu temsil noksandı. Beş insanın kuvveti bir insanın beş misli değildir.

Belki beş bin mislidir !

Sarı çiçekler bir araya gelince demet sarı olur. Lâkin insanlar eşya gibi, taş kümeleri gibi toplanmazlar. Onlar birleşince birbirlerine tesir ederek, birbirlerini değiştirerek yeni kuvvetler ve vasıflar yaratırlar.

İki korkak bir araya gelince ikisi de cesur olabilirler.

İki hasisin karşılaşmasından cömertlik doğabilir.

Binlerce insanın bir araya gelmesinden ise harikulâde bir kuvvet bir (Sosyal Ruh) hâsıl olur ki bu ruh bütün fertlere bir feyz ve enerji kaynağı halinde tesir eder.

Sosyal ruh, fertlerin ruhî vasıfları mecmuu

olmadığı gibi onun taşıdığı kudrette fertlerin kuvvetleri yekûnu değildir.

Cemiyet ileri ve yüksek bir derecesinde (Millet) e istihale eder. Millet kütleleşmiş bir hayat demektir. Onu yapan şey ne insanların sayısı ne de haritasının büyüklüğüdür. Millet tesanüttür. Müsterek duygudur. Bugün yeryüzünde nice büyük nüfuslu cemaatlar vardır ki (Hacım) dan ibarettirler. Ve birer müstemleke olmaktan kurtulmamışlardır. Çok küçük milletler de vardır ki kuvvetli bir şuur ve bağlılığı (Kesafet) i haiz oldukları için varlıklarına ve istiklâllerine bütün dünya hürmet etmektedir.

Bir memlekette yol, şimendifer, posta telgraf radyo, gazete gibi vasıtalarla büyük ehemmiyet verilmesinin bir sebebi bu de müşterek duyguyu kuvvetlendirmekte onların oynadığı pek ehemmiyetli roldur. Kendi kendisine kapanmış parçalardan bir millet meydana gelemez.

Bugünkü Türk nesli müşterek duygunun zaferini çok iyi tatmıştır. İstilâdan kurtuluşumuz onun mahsulüdür. Onbeş sene içinde elde ettiğimiz büyük muvaffakiyetlerin birinci sebebi bunları hepimizin birlikte ve kuvvetle istemiş olmamızdır. Avrupada (Montrö) ve (Hatay) muzakereleri cereyan ederken bütün Türkler vatanlarında her gün, her

Bana ne deme, ve darılma!

Münevver arkadaş,

Batı ellerinde pek duyulmamıştı amma, ben de senin gibi buralarda işittim, doğu elleri ahalisi, Elâzizi ticaret ve kültür merkezlerine 18-20 gün-de bağlayan bir yolun başına beş yabancı kardeş tarafından kavak ve kerpiçten yapılan beş yapı yüzünden, yurdun bu kabiliyetli köşesini Parise benzetmişlerdi: Hattâ 1325 yılında çıkarılan (Vilâyet salnamesi) kavak ve kerpiçten mamul bu beş evi Elâziz de gotik mimarisinin taklit edilmesi ve bir (çatı) hadisesi olarak kaydediyor.

Gotik! tarzında kavak ve kerpiçten çatlı yerde aynı şeyi konuştular, Bu manzara dünküne nazaran ne kadar çok farklı bir hale geldiğimizi ve bir (Millet) şuuruna yükseldiğimizi gösterdi.

Türkiye bugün en bahtiyar memleketler arasında. Onun kuvvetli bir Millî birliği ve tükenmez bir irade, hayat, kudret hazinesi olan emsalsiz Şef'i vardır. Bütün dünyaya gıpta veren bu mazhariyeti onu medeniyet yolunda en hızlı yürüyen bir cemiyet haline getirmiştir.

Türkiyede şimdi herkes yürünen yolu ve millî ülküyü biliyor. Halkevlerinin büyük işi her şeyden evvel bu birlik hissini ve ülkeye doğru beraberce kütlece çalışmak itiyadını kuvvetlendirmektir. Onun için Bayrağında yazılı olan şiarı şudur:

Dağılan çöker . . . Daima bir, daima toplu. Bugün kuvvetli görünen her milletin yürüdüğü yol budur. Teşkilatlanma ve cihazlanma . . . En büyük kuvvet âmilî telâkki edilmektedir. Çocuklar doğarken yalnız bir millet için değil, bir rejim ve teşkilât için de doğuyorlar. Onun havasile ve fikirlerle beslenerek büyüyorlar.

Türkiye için bu ihtiyaç her yerden fazladır. Çünkü biz yeniden kurulmağa başlanan bir milletiz. Çalışmalarımızı birleştirmek ve ondan azamî netice alacak bir şekilde kullanmak mecburiyetindeyiz. Topraklarımızı yeniden diriltiyoruz. Sularımızı dağıtacak ve her yerde kullanacağız. Madenlerimizi çıkararak Yurd fabrikalarında işliyeceğiz. İnsanlarımızı daha iyi çalışır ve daha iyi yaşar bir hayat seviyesine yükselteceğiz.

Bunların hepsi birden bir milletin kültürce yükselmesi demektir. Halkevleri inkılâbı yapan ve yaşatan Cumhuriyet Halk Partisinin Kültür kolu

basit beş evin yapılışı, Elâziz şehrinin batı taraflarındaki bir yerin kıymet ve git gide Parise boy ölçüşen bir şöret kazanmasına sebep olmuştur.

Beş kardeşler mevkii . . .

Bu yalancı şöretin doğup yayılışında bu beş kerpiç enkazı yalnızca değildi: Senin millî vicdanını boğmağa, millî ruhunu öldürmeğe memur edilen dokuz dane kolle ve teferruatının husule getirdiği hareketler, yabancı memleketlerle hep senin ziyanına kurulmuş olan sıkı münasebetler, millî varlıklarının, millî tarihinin ve millî duygularının aleyhine hep bu şöreti takviye ediyorlardı.

Durum hiç de hoş değildi: Sen belki yalnız malının tapusuna sahipdin. Kasalarile, millî duygularile, uydurma tarihlerle, umumî bilgilerle senin üstünde yaşayan insanların kültürleri altında üzülüyor, eziliyordun.

Derdine daima sarık ve haçtan derman aradın. Yine kavak ve kerpiçten mamul kolleler acı ip alimden birisi olarak gözüne görünürdü.

Senden başkalarının, senden kuvvetli ve sana hakim olduklarına inanmağa başlamışdın.

Millî kültürünü, yabancı kültürlerin altında gaybediyordun.

Devir değişti.

Beş kardeşlerin, üç kardeşlerin; bu kollelerin, şu mekteplerin fuzuli olarak kazanıp taşıdıkları şöretler yıkıldı. yaratılan millî varlığını kuvvetlendiren, tarihini öğreten, millî bünyen içinde efendice yaşama şartlarını kurup yaşatan, millî gururunu kazandıran, nihayet millî kültürünü yaratan bir devrime eriştin.

Hayat verici havasını teneffüs etmeğe başladığın müstakil yurdunda daima daha iyi yaşamak için hazırlanırken, muhitini yabancılıklardan kurtarmağa da devam ettin. Yabancıları hatırlatan olduğuna göre bu programın tahakkukunda büyük rol oynıyacaklardır.

Dava büyük ve muhteşemdir. Hayatta en büyük saadet ise bir dava arkasında koşmak kendisini milletin saadeti yolunda dağıtmak, yaymaktır.

Ş. AYTAÇ

beş kardeşler mevkiiine kurduğun (kültür mahallesi) ile, bu ismi de kayıplara karıştırdın.

Kurulan eser, büyük yapıcı Atatürkün dileği ve emrettiği (Türk birliğinin kültür kaynağı) olabilecek ve senin için daima zararlı olan yabancı kültür kurumlarının, kollelerin yerini çok üstün maddî ve manevî şartlarla doldurup, taşıracak bir şekilde meydana geldi:

Sarıklı ve haçlı mekteplerin pek üstünde olarak açılan ve çoğaltılmasına devam edilen mekteplerle çocukların bilgili ve terbiyeli edilirken, millî kültürünü kuvvetlendirip yayacak ve yetişkin olanları millî şuurun icapları dairesinde bilgili edecek olan bu (kültür kaynağı) na da en önemli ödevler ayrıldı ve verildi.

Ve bu ödevler (Halkevi talimatnamesi) nde bütün açıklığı ile madde madde yazıldı ve senin eline teslim edildi.

Bu talimatnameyi hiç okudun mu?

Bu, millî kur'anının bir cüzüdür.

Henüz okumadınsa, millî kültürüne karşı birinci vazifen, onu okuyup, içinde senin için ayrılmış olan kısmı bulmak ve bellektir.

Türk birliğinin millî kültür kaynağı olan (Halkevi) n Elâzizde kurulup açılalı tamam üç yıl oldu.

Halkevi deyip geçme. Biraz üzerinde dur. İçinde neler var, bir sayalım:

1 — Evvelâ her yıl bütün çalışma isteklerini tatmin edecek kifayette bir bütçesi var.

2 — İyi döşenmiş bir kütüphanesi ve dört bin ciltten fazla kitabı, günlük gazete, haftalık ve aylık mecmuaları var.

3 — Bilâdo ve satranç salonu ve takımları var.

4 — Müzik çalışma ve çalıştırma vasıta ve aletleri, çalıştırma elemanları, verilen konserlei, konser verilecek iki kapalı, bir açık yeri var.

5 — Fikir çalışmalarını yayacak mecmuası ve yazılacak kitapları parasız bastırıp yayacak teşkilâtı var.

6 — Konferanslar için teşkilâtı ve dinletecek yerleri var.

7 — Sahnede çalışmak için bütün vesait ve malzemesi ve rejisörü ve açık ve kapalı sahneleri var.

8 — Bilgi ve müzik yayımını yapacak üç hoparlörü var.

9 — Üç sessiz ve bir portatif sesli sinema makineleri, makinisti ve açık ve kapalı yerleri var.

10 — Büyük inkılâbın tarihî resimleri ve hatıraları var.

11 — Öğretme ve öğrenme ve görüşüp anlaşma ve sevim için çok güzel döşenmiş üç salon, ve yedi odası var.

12 — İlmî çalışmalarda istifade etmeğinin için alınmış alıcı sinema makinesi ve fotoğrafın var.

13 — İçtimâî yardım işlerin için gelirin var.

14 — Sıhhî, ilmî, tarihî müzeleri kurmaklığın için kâfi imkânların ve hazırlanmağa başlanmış müzeciklerin var.

15 — Kurslarla çalışmaklığın için bütün malzemen var.

16 — Umumî beden terbiyesine alâkadar olmaklığın ve öğretmekliğın ve öğrenmekliğın için vasıtaların ve her istediğini getirenlerin var.

17 — Çocuklarıyla beraber dinlenip temiz nefes alacağın bahçelerin var.

ve hattâ

18 — Görgüsünü ve bilgisini ziyadeleştirmek isteyen ve her gün buraları dolduran on binlerce görgüsü ve bilgisi az yurddaşların da var.

lâkin,

Sayın görgülü ve bilgili münevver, bütün bu varlıklar arasında yalnız sen yoksun.

— Kütüphaneye hiç ayak basmıyor, ve kitaplarla alâkadar olmuyor, bir iki kitap tavsiye etmiyorsun.

— Muhitinin dili, tarihi ve edebiyatı hakkında ufak bir ilgi göstermiyorsun.

— (ALTAN) a bir iki satır yazı yazmıyo

ve itiyat edinmiyorsun. yazılanları da okumuyorsun.

— Kendini ve evlâtlarını güzel sanatlardan uzak tutuyorsun.

— Sahne işlerinden müstağni bulunuyorsun.

— Bilgilerini muhtelif suretlerle bilmiyenlere öğretmiyor ve söylenenleri dinlemiyorsun.

— İctimaî yardım işlerinde hareketsiz kalıyorsun.

— Köylülerle alâkadar olduğunu bile unutmuş bulunuyorsun.

— Beden terbiyesi çalıştırma ve çalışmaları unutmuş görünüyorsun

**

Hattâ bu çalışıcı ve çalıştırıcı hareketlerden vaz geçtin, yapıya bile girmiyorsun, konferanslarda, konserlerde, temsillerde, eğlenceli, ilimli, paralı parasız sinemalarda da bulunmuyorsun. Hattâ kültürel insanların toplantı yeri olan ve hayır işleri menfaatına veya resmî mahiyette tertip olunan balolar ve eğlencelerde bile görüldüğün yok..

Ve ne acı oluyor, zorluklarla ve husule getirilen bütün çalışma hareketlerini en evvel sen beğenmiyor ve tenkit ediyorsun.

Bunlar niçin böyle oluyor?... Münevver arkadaş!.. galiba (bana ne) diyorsun da. ondan..

**

Ama, sayın münevver, bana ne, deme;..

her şeyi yapmak sana aittir.

ve, bu sözlerime danılma...

Samimiyet en başta gelen şıardır.

**

Görgüsü ve bilgisi az olan on binlerce yurtdaş, durumunu itiraf ederek, bir işaret ve davet üzerine, hattâ işaretsiz ve davetsiz olarak her gün Halkevinin bu yerlerini dolduruyor ve hattâ durumun tanzimi için polisin müdahale edeceği bir heyecan ve alâka gösteriyor da...

Mayası daimî heyecan ve hareket olan bu millî kültür mevzularında yalnız sen uzak ve yabancı kahıyorsun..

İki yılda bir komite intihabında harekete geçiyor, intihabın serbest olması kaidesine rağmen kendini intihap ettirmek için el altından didiniyor.

sun ve muvaffak oluyorsun, ama, bir çoklarınızın Halkevi içindeki yüzünü, her yılın devriminde fotoğraf almacağı gün göstermek pek acı oluyor.

Veya, Halkevinin idarî unsurları olan komitelere alınmaktan ve girmekten endişe ediyorsun.

Ve belki de dokuz şubeden birisine henüz yazılmamışsındır.

İçinden gelen bir kültürseverlikle görgüne ve bilgine uyan şubeye gidip çalışma yaratmıyor ve yaratılmış olanlara iştirâk etmiyorsun.

Bu kültür kaynağından uzaklığının derecesini bir taraftan belki düşünmüyorsun ama, öte taraftan, ortaya atılan dedikoduları da bir muariz zihniyetle benimsiyorsun.. Bu dedikoduların bu millî kültür kaynağına hiç yaraşmayan şahsınla alâkasını da hatırlamıyorsun, ve hattâ ele alıp takviye ederek, yine kendi ülkün aleyhine yaydığın da vaki olmuyor değil..

Halkevinle alâkadar olmamak, çalışmamak ve çalıştırmamak için ne gibi sebepler buluyorsun?.

Şahsından başkalarını alâkalandıracak hiç bir sebep bulup gösteremezsin..

Bak, anlatayım :

Halkevi talimatnamesinin 27 ilâ 64 ncü maddelerinde yazılı, iki yüze yakın hizmet ve vazifenin yapılmasında dokuz şubenin her birisi müstakil ve âmmeye, ülkeye ve vicdanlarına karşı şahsan mes'uldurlar.

Şube çalışmalarında ilmî tavsiyelerden başka, müdahale, sevk ve idare hak ve mes'uliyetini taşıyan yine sizlerden maadâ başka bir sahip ve merci yoktur.

Çalışma hudutların çok engindir.

Talimatnamenin meslek ve mizacına uygun madde ve fıkralarını ve idare ve selâhiyete ait kısımlarını bir daha oku...

Teşkilâtta iyi döşenmiş odaların ve salonların, emrinde, iş adamların, bütçende tahsisatın ve bütün teknik vasıtaların var.

Peki, niçin bilgilerini ve görgülerini daha kuvvetlendirmek, bilgisiz ve görgüsüz olanları bilgili ve görgülü kılmak ve bu suretler ve şumulleri dairesinde millî kültürü ve millî birliği takviye etmek için Halkevile yakın ve filî bir alâka göster-

miyorsun.

Bu halin sende bir (bana ne) zihniyetinin mevcut olduğunu gösteriyor.

Bana ne... Deme...

Sen tarihî ve vatanî vazifelerini müdrik, düşünme ve çalışma kabiliyetlerini haiz ve her hangi bir meslekte daha fazla bir bilgi sahibi bir yurtdaşın ki, devlet teşkilâtında bir san'atın ve bir memuriyetin ve umumî hayatta bir işin, bir tezgâhın sahibi bulunuyorsun.

Ulu şeflerin yurtdaşlara tevdi ettikleri yurt ve kültür işlerine alâka mes'elesinde (bana ne) mefhumunun bir ihanet olduğunu da biliyorsun..

Bana ne, demiyorsun... peki.. atı ve meydanı olan bu sahada niçin sen de talimatname ile sana verilmiş olan rolü yapmıyorsun?.. Halkevi talimatnamesi, sahibi olduğun kıymetlerden ammeyi istifade ettirmek ve senin istifadelenmen için bu kültür meydanında senin için de bir köşe ayırmıştır. Ama, yazık ki sen yerini bulamıyorsun..

Evet, çalışma mevzularında muhatap olduğun, daima vakıtsızlıktan bahsediyor ve özürler diliyorsun.

Danılma, kardeşim ama, en büyük günahın da bu oluyor.

Şu 24 saatının bir muhasebesini, vicdanınla başbaşa bir düşün.. Günde 6 ve nihayet 10 saatlık asıl çalışmalarından sonra ne ile meşgulsun.

Sorarım sana... Millî kültür işlerinden hissene ayrılmış olan kısımlar, geçimini temin ettiğini bildiğin işlerinden daha mı ehemmiyetsizdir? sana bu giçimi temin eden kurumun da millî kültür üstüne kurulmuş olduğunu elbette bilirsin.

Münevver arkadaş!.. yatakta olmadığın saatlarının yarısı boştur. Çok defalar kahvelerde, bahçelerde, müteakabil ziyaretlerde görünüyorsun. Bunları yapıyorsun, veya yapmıyorsun. Lâkin şunu bilmelisin ki, yurduna, âmmeye menfaatlerine karşı heder etmekte bulunduğun bu saatların mes'uliyetlerini taşıyan bir devrimdesin..

Millî kuranının bir cüzü olan Halkevi talimatnamesi neden, istifade edici veya ettirici olarak kültür kaynağında çalışmanı, emretmiyor, yalnız istiyor.

Emretmiyor... Çünkü senin bütün anlayışlı olan durumundan, ne ilerleyip giden hareketlerin

gerisinde kaldığını sezişinden muztarip olacağını biliyor, ne umumî çalışmaya kendi vicdanıyla iştirâk edeceğini umuyor.

İstiyor... Çünkü, bir yurtdaşın yurt işlerindeki feragat nefsi ne fedakârlığını, neler yaratacağını, bütün tarihini göz önünde tutarak çok iyi biliyor.

**

Bazı defalar değil, bir çok defalar şu ve bu sebeplerle şuna ve buna kırılarak ve hattâ bir garsonu servisini beğenmiyerek bu kaynaktan uzaklaştın ve uzaklarda kaldın.

Sevdiğin flâncanın o çatı altındaki hareket ve alâkasına ve hattâ içeriye girip çıkmasına kızdın, Halkevine küsdün.

Niçin böyle yapıyor ve düşünüyorsun?..

Halkevinde seninkinden üstün bir hak ve selâhiyet sahibi kimse yoktur. Orada hakim olan talimatnameler, senin de elbirliğiyle muhafazasına mecbur olduğun selâhiyetin olduğunu bilirsin.

Millî kültür klîşesinde millî ahlâk, ve millî terbiyenin de manâlarını görüyoruz, değil mi? O halde millî kültür kaynağına girerken, ülkünün rejim icaplarını ve âmmeye menfaati için şahsî vazifelerin yapılması olduğunu göz önünde tutarak; hepsinin hassalaları şahsa ait olan kızgınlıkları, dalgınlıkları bu millî mabedin kapısı dışında bırakarak, çok rahatlanmış bir vicdan ve taşıp taşıp kabaran vazife duygularıyla içeriye gir... Duyacak ve göreceksin ki, nihayet siz bir huzur ve zevkle öğretme ve öğrenme fikir ve hareketlerinin daima muvaffakiyetli bir hükümdarı olacaksınız.

Beş kardeş ve daha başka yabancıların kurup yaşatmağa savaştıkları yabancı bir kültür şerefi yerine, kendi namına kurulan bu kültür kaynağının kendi elinle daha çok yükseldiğini göreceksin.

Münevver arkadaş...

Bana ne... demeden

Danılmadan

Bu kültür kaynağında senin hissene ayrılmış olan ödevlere sahip ve alâkalı ol..

Dördüncü çalışma yılında ismini ve eserlerini çalışma tarihine yazılması senin ve inkılâbın karşılıklı haklarıdır.

Halkevi Başkanı
T. GÜR

Millî kültür işlerinden :

Elâziz Vilâyetinin bayındırlık işleri

Son dört yıl içinde müthiş bir hız almış, memlekete aşağıda yazılı eserleri kazandırmıştır.

Birinci on yıllık devrimde, Vilâyetin mahallî işlerine ait Elâziz — Malatya yolunda ve muhtelif parçalarda on dört kilometrelik şosa ile üzerindeki menfezler,

Ve Belediye işlerinden, sermayesinin dörtte üçü Elâziz Belediyesiyle vilâyete ait Elektrik Anonim Şirketi, ve ödermiş sermayesinin üçte birisi vilâyet tarafından ödenen ve işlemeyip tasfiye edilen Mensucat Şirketi ve tamam sermayesi halka ait İktisat Bankası kurulmuş ve Bediyece yapısına başlanan iki apartman ve iki banka dairesini ihtiva eden sinema yapısının birinci kat duvarları bitirilmiştir.

İki taraftaki dükkân sahipleri tarafından ve galvaniz saçlı kavak bir çatı ile iki sokak üzerinin örtülmesi suretiyle vücuda getirilmiş hal da, mimarî bakımından bayındırlık işleri arasına sokulursa vilâyetin on yıllık bayındırlık işlerini bir arada göstermiş oluruz.

Elâziz vilâyetinin millî kültür ve bayındırlık işleri Mart 933 yılından itibaren bir enginlik olmağa başlamıştır.

933 den 936 sonuna kadar geçen dört yıl içinde ;

Elâzizde :

1 — Halkevi, 2 — çocuk bahçesi, 3 — park, 4 — Açık sahne, 5 — Açık sinema makine dairesi, 6 — Kapalı spor salonu, 7 — Stadyom, 8 — 50 yataklı memleket hastanesi, 9 — on dershaneli Atatürk ilk okulu, 10 — Cumhuriyet meydanı, 11 — Atatürk anıtı, 12 — Demiryolu anıtı, 13 — yirmi metre genişlik 1000 metre uzunlukta parke döşemeli istasyon bulvarı, 14 — Bir kilometrelik Gazi caddesinin parkeye tahvili, 15 — Orta okul pansiyonunun tamiri, 16 — Vali konağının tadil ve tamiri, 17 — Sokakların ağaçlanması, 18 — Vali

İstasyon-bulvarı ve anıtı

Fahri çeşmesi, 19 — Seksan evli hölvenk, 20 — Seksan evli bizmişen, 21 — Seksan dokuz evli etminik, 22 — Onsekiz evli vertetil, 23 — Yirmi altı evli habusi, 24 — Yirmi bir evli kövenk, 25 — Yirmi bir evli alur, 26 — Onbir evli şerusi, 27 — Onsekiz evli müri, 28 — Yirmi bir evli kuyulu göçmen köyleri, 29 — İki dershaneli Etminik, 30 — Dört dershaneli hanköy, 31 — Bir dershaneli bizmişen, 32 — Dershaneli habusi, 33 — İki dershaneli vertetil, 34 — İki dershaneli Alişam köyleri ilk mektepleri, ve 35 — Malatya yolu üzerinde ondört

Elli yataklı Memleket Hastanesi

On dershaneli ve modern tesisatı haiz yeni yapılan Atatürk ilk okulu

kilometre şose, 36 — Bu şose üzerinde yirmi bir kârgir köprü ve menfez, 37 — Geban yolu üzerinde onaltı kârgir menfez, 38 — Murat suyu başına yedi kilometrelik servisi Varyant yolu, 39 — Pertek yolunda üç kilometrelik Varyant yolu, 40 — Diyarbekir yolunda onaltı kilometrelik Varyant yolu açılmış, 41 — İçme nahiyesi mektebi ıslâh ve tevsi edilmiş, 42 — Harput Halkevi, 43 — Harput Atatürk anıdı, 44 — Park yapılmış, 45 — İçme su yolları ıslâh edilmiş, 46 — Elâziz kasabası içme suyu projeleri yaptırılarak Vekâletçe münakasaya konmak üzere bulunmuş, 47 — Malatya Varyant yolu ile, 48 — Harput yolunun Nafiaca medenî bir şekilde yapısına başlanmış,

Maden kazasında :

50 — Beş dershaneli ilk okul, 51 — Atatürk anıdı, 52 — Beheri dörder odalı dört daire ve sahneli bir salonu havi belediye yapısı, 53 — Dicle üzerine beton kemerli köprü yapılmış, 54 — Kasaba yolları ıslâh edilmiş,

Baskil kazasında :

55 — Kaza merkezi bulunduğu köyden kaldırılarak istasyona indirilmiş ve hali bir arazide

bir kasabacık kurulmuş, 56 — Hükûmet konağı, 57 — Kaymakam evi, 58 — Atatürk anıdı, 59 — Su tesisatı ve çeşme yapılmış,

İki derhaneli Etminik İlkokulu

Palu kazasında :

60 — Dört oda ve sahneli, salonlu Belediye dairesi yapısı, 61 — İçme su tesisatı tamiri, 62 — Atatürk anıdı, 63 — Murat suyu üzerindeki köprü-
nün döşeme kısmı, 64 — Üçyüz evli kovancılar, 65 — Doksan evli Nirhi, 66 — Doksan evli Hoşmat göçmen köyleri kurulmuş, 67 — Bu üç köyün içme sularına ait fennî malzeme getirilmiş,

Elâziz Halkevinin 937 yıl çalışma raporu

Halkevimiz, üçüncü çalışma yılını da bitiriyor.

İkinci çalışma yılını bitirdiği, geçen yıl bugün aynen şöyle demiştik :

İyi ve bilinerek hazırlanan programlı çalışmalardan alınan her müsbet neticeler gibi, Halkevimizin, bu ikinci yılında, geçen yıldan daha çok ve daha feyzli neticeler almıştır. Eldeki talimatnamenin çerçevesi içinde ülküye kolaylıkla ulaşmak için zorluklara göğüs gerilerek, halk ve ülkü için her gün bir parça daha faydalı olmağa, çocuklar, gençlik, ve büyük halka bir çok yollarda iyi bilgi-

ler, iyi görgüler vermeğe çalışıldı.

Elâziz Halkevi, yabancılar, şehirden gelip geçenler için ziyareti lâzım olan bir mabet haline girdi.

Şehrin içindeki ve muhitindeki halk için, daima faydalanılacak bir yuva bilindi. Halk; Halkevine gelirler. Onlar bir çok yollardan medenî ve ulusal duygular ve bilgiler alırken, Halkevi de şaşmaz bir yürüyüşle daima halka doğru yürüdü. Ve evimizin muhtelif daireleri daima samimiyetle ve inanarak birleşme yeri oldu. Bu birleşmeden ve husule gelen hareketlerden alınan feyzli neticeler, ilişik cetveldedir. Gelecek yıllardaki çalışmalarımız için muhtaç olduğumuz enerjiyi peşinden hazırlayan 935 çalışma hulâsa ve rakkamları, Halkevi ile alâkadar olan her vatandaş ödevini yapan insanların duydukları bir sevinç ve huzur duygularıyla mütehasis edecek bir kemmiyet ve keyfiyettir. İyi çalışmaların iyi aletlerle olacağına inanan Halkevimiz, programlı çalışmalarına devam ederken, iyi çalışmalara lâzım olan iyi aletleri de tedarik etmeğe çalıştı.

Üçüncü çalışma yılına geçerken söylenen bu sözlerin, dördüncü çalışma yılına geçerken söylenecek sözlerin en iyisi olacağını, her yılın geçen yıllardan üstünlüğünü bir taraftan iddia ederken diğer taraftan isbat etmek bakımından da kabul etmiş oluyoruz.

Halkevimizin üç yıldanberi birisi idareye taalluk eden inşaat ve tesisat, diğeri de komitelerin talimatname hükümlerini tatbik mevzularında olmak üzere iki türlü çalışması devam edüp gitmektedir.

936 yılı çalışmalarının muhasebesine başlarken, 935 yılının inşaat ve tesisat muhasebesindeki duygularımızı da tekrarlamak ve bu suretle plânlı çalışmalardaki teselsülü ve plân müfredatı üzerindeki inatlı çalışmaları işaret etmek iktiza ediyor.

Geçen yıl maruzatımızda (ki 13 sayılı Altan

Geban kazasında :

68 — Atatürk anıdı,

Sivrice kazasında :

69 — Hükûmet konağı, 70 — İki iktisadî ev yapılmış, 71 — İçme suyu getirilmiştir. Tunç ili vilâyetinin teşkilinden evvel geçen üç yıllık devre için bu vilâyet kazalarından,

Pertek kazasında :

72 — Subaşı karakolu, 73 — Atatürk anıdı, 74 — İki oda ve sahneli bir salonu olan Belediye salonu,

Markirt kazasında :

75 — Munzur suyu üzerinde 72 metrelik ağaç köprü, 76 — Köprübaşı karakolu, 77 — Kaymakam evi,

Hozat kazasında :

78 — Atatürk anıdı, 79 — İki oda, bir sahneli salonu olan Belediye dairesi,

Nazimiye kazasında :

80 — Kaymakam evi yapılmıştır.

Halkevi İdare Heyeti son toplantısını yaparken

Mecmuasında aynen yazılıdır.)

1 — Halkevi yapısının çalışmalara dar geldiğini,

2 — Temsil, sinema ve konferanslar için ayrı bir salona ihtiyaç bulunduğunu kaydetmiştik. Geçen yıl vücuda getirilen ve bu yıl sıhhi tesisatı ikmal edilen bu temsil salonunun da dar geldiğini görüyoruz. Bu salon (1000) kişi alacak bir genişliğe sokulmalıdır.

3 — Bilardo salonunun dar geldiğini de işaret etmiştik. Gençliği medenî ve terbiyevî oyunlara alıştırmak için Halkevinin (5—6) bilârdoya ve bunları alacak geniş salona ihtiyacı vardır.

4 — Yeni yapılacak Halkevlerinin teşkilât listesini 26/12/936 tarih ve 5/899 sayılı buyruğu ile tamim eden yüksek partinin de kabul ve tavsiye buyurduğu üzere, Halkevimizin en az iki dershaneye ihtiyacı vardır.

5 — Koridorda bir camekânda bulunan muhtelif mevzulardaki müzenin olduğu yerde genişlemeye tahammülü yoktur. Bir salona ihtiyacı barizdi. Bu yapı işleri 937 ve 938 yılları çalışma

plânına dahil edilmiştir.

Geçen yılın yapı mevsimi içinde :

1 — 935 yazında kaba tesviyesi yapılan park ikmal edildi ve halkın istifadesine açıldı.

2 — İnkılâp ve terbiye ve güzel sanatlar bakımlarından kıymetleri yüksek olan temsil ve müzik için bir açık sahne ve,

3 — Açık sinema makinesi dairesi yapıldı.

4 — Kapalı spor salonunun inşasına başlandı. Ve hâlâ devam ediyor.

5 — Stadyumdaki sahipli arazi satın alındı. Toprak tesviyesi yapıldı. Tribünün beton amfilerinin yarısı bitirildi.

6 — Halkevi yapısının kaloriferi ihale edildi ve inşaatı başlandı.

7 — Biri parka, ötekisi iç salonlara olmak üzere iki hoparlör daha alındı.

8 — Bir portatif sinema makinesi getirildi.

9 — Açık ve kapalı sahnelerin dekorları ikmal edildi.

10 — Tasvip için yüksek partiye sunulan

plânına tevfikân spor sahalarının atış poligonu ve yüzme havuzu projeleri hazırlandı.

Koskoca binanın, ilgili çalışmalar için dar geldiğini bu üçüncü yıl içinde de bir çok kereler gördük ve anladık. Umumî görgü ve bilgiyi, bir çoklarının ulusal karektere uygun olduğu görülen ve gösterilen beynelmilel kaydelere uydurmağı öğretecek ve alıştıracak olan Halkevlerinde hiç bir şeyin olurlarına bırakılmaması ve daha ileri memleketlerdeki emsaline benzetilmesi esas olmasına göre temsil salonunun büyütülmesi ve yönetim kurulu salonu arkasına ayrıca bir ziyafet ve yemek salonu yapılması, temsil salonu sahne ve teferruatının fenî şekillerde vücuda getirilmesi, keza bilârd salonunun büyütülmesi ve yapının doğu tarafına iki halk dersanesi ile bir müzik dersanesi ve bir müze salonu ilâve edilmesi ihtiyaçlarının gelecek yıllar yapı ve tesisat programları ile izale edileceğini diliyor ve umuyorum.

937 yılı yapı çalışma plânının başında spor sahaları ve tesisatlarının yer alacağı pek tabiidir.

Geçen 936 yılının yapı ve tesisat plânı dairesinde ve kâffesinin malzeme ve mimarî itina ile vücuda getirilen açık sahnâ, park ve ihata divarları ve iç tesisat ve tezyinatı, sinema makine dairesiyle kapalı spor salonunun mühim aksamı ve bitirilmesine muktezi mühim bir kısım inşa malzeme ihzarı, ve stadyomun tesviyei türabiyesi, on üç arsanın satın alınması, beton amfilerin yarısının yapılması, ihata divarları malzemesinin ihzarı gibi işler, bu hususta masraf 13,000 lira ile ölçülemeyecek derecede mühim ve bu işlerle vazifedar iş arkadaşlarımızın feragatı nefis fedakârlıklarının bir eseri olarak kabul edilmelidir. Bu işlerle geceli gündüzlü candan çalışan baş hademe Süleyman çavuşla demirci Nuri ve divarcı Reşit ve Şakir ustaların isimlerini şükranla yadetteği bir ülkü borcu addediyorum.

Olgun olarak vücuda getirilmek istenilen ve her yıl olgunlaştığı görünen bu kültür müesseselerinin en başta görünen bir noksanı vardı. Şarkın biricik muazzam ve müzeyyen kültür yapısını sobalarla ısıtmaktaki imkânsızlıkların üstünde olarak böyle bir yapının soba ile ısıtılmasındaki çirkinlik, hepimizden evvel büyüklerimiz tarafından görüldü.

Aziz Büyüklerimiz ve yüksek parti, Halkevi-

mizin kalorifer tesisatı için 13,000 lira hediye buyurdu. Bütçemizde yer alan bu yüksek lütuf ile başlanmış olan kalorifer tesisatı bir iki aya kadar bitirilerek faaliyete konacaktır.

Hepimize fikir ve ilham verenlerin, ülküyü ve çalışma yolunu gösterenlerin, Halkevimizle ve Elâzizlilerle alâkası bu kadarla da kalmadı. Keşif bedellerine göre yüz bin liraya varacak olan ve lâkin fazla itina, fazla alâka ve fazla tasarrufla bu miktarın dörtte biriyle vücuda getirilmeğe çalışılan spor sahalarımız için de yüksek parti 5000 liralık bir yardımı karar altına aldı. Ve resmen tebliğ etti. Bütçemizde yer alan bu yardım ile, 936 yılı çalışmalarımız çok kuvvet buldu. Ve tamamlanmağa yakınlardı.

Aziz büyüklerimize ve yüksek Partiye kalbimizden ve ruhumuzdan daima ziyadeleşen minnetler ve şükranlar..

Yıllık çalışmaların altı aylık devrelerde hülasalandırılmaları usulden bulunduğundan yüksek Partiye sunduğumuz birinci altı aylık çalışma raporumuzu tamamlayacak olan bu raporumuzda birinci devre malûmatını da ve nihayet ikisi yekûnunu ayrı ayrı kayıt ve arz ediyoruz.

Dil, Edebiyat, Tarih :

Dil, Tarih, Edebiyat Komitesi azaları

Birinci devrede 26

1 — İkinci devrede 25 toplantı yapılmış ve, birinci devrede 35

2 — İkinci devrede 25 konferans verilmiştir. Üç tetkik seyahatı ki ;

A — Bir yılda 51 toplantı yapılmış ve 60 konferans ve ilmî hasbihal yapılmıştır.

B — Dil kurultayına Halkevi temsil etmek üzere Maarif Müdürü ve Halkevi Reis muavini Cemal Atac'ı göndermiştir.

C — Komite başkanı Cemil İsbir ve Ali Alagöz Müfettiş umumî Korgeneral Alpdoğan refakatinde Tuncelinde tarihî ve coğrafi tetkikler yapmışlar ve etüdlerini hazırlamışlardır. Neşriyat şubesi tarafından basılacaktır.

D — Komite başkanı Cemil İsbir Palu ilçesinde tarihî tetkikler yapmıştır.

**

Güzel Sanatlar :

Güzel San'atlar Komitesi toplantı halinde

Birinci devrede 12

1 — İkinci devrede 48 toplantı yapılmış ve

Birinci devrede 25 konser, 4 baloya iştirak etmiş 4455 kişi bulunmuş

2 — İkinci devrede 37 konser, 3 baloya iştirak etmiş 19130 kişi bulunmuş ve Elâzizin millî oyunlarından (Üçayak) oyununa ait ve notaya alınan (38) yerli havalar bastırılmış ve dağıtılmış ve bu suretle

A — Bir yılda 34 toplantı yapılmış,

B — 85 konser verilmiş 23,585 kişi bulunmuş

C — 7 baloya iştirak edilmiştir.

D — Müsamerelere, çaylara iştirak miktarı bu rakamlardan hariçtir.

**

Temsil :

Birinci devrede 36

1 — İkinci devrede 26 toplantı yapılmış ve

Birinci devrede 30 defada 6 piyes oynanmış

Temsil Komitesi azaları bir arada

17094 kişi seyretmiş

2 — İkinci devrede 44 defada 4 piyes oynanmış 11145 kişi seyretmiş

Keza birinci devrede 34 film gösterilmiş 6370 kişi seyretmiş

3 — İkinci devrede 28 sessiz ve 14 sesli ki ceman 42 film 155 defa gösterilmiş ve 37,500 kişi seyretmiş, bu suretle :

A — Bir yılda 62 toplantı olmuş

B — 74 defada 10 piyes oynanmış ve bunları

C — 28,239 kişi seyretmiş ve

D — 62 sessiz ve 14 sesli olarak 76 film gösterilmiş 43,870 kişi seyretmiştir.

**

Spor :

Talimatnamedeki vazifesi, spor teşekküllerine yardım, himaye ve takviyeden ibaret olan spor komitesi şehirde spor teşekkülleri olmadığından, her iki devrede de bu mevzularda bir hareket gösterememiştir.

Spor çalışmaları mevzuunda durumu tenvir etmek isterim :

Elâzizin eğer denmek caizse spor tarihinde, mevzuu yalnız futbola inhisar eden bazı kulüplerin teşekkül etmek istediği ve lâkin bir hayat hareketi gösteremeden söndüğünü görüyoruz. Bu ilmi yol-

daki bilgi ve idare kabiliyetini anlamak için son üç yıl içinde, kulüp tesisi yolunda Halkevi cephesinden bazı tahrikât ve tavsiyelerde yapıldı. Ve müsbet bir hareket görülmedi.

Şurasını işaret etmeden geçemem. Şehrin bir kısım genç evlâtları, her fırsatta ve her zaman futbol, atletizm ekzersizleri yapıyorlar. Halkevinin muvakkat bir spor sahası ve pekte az denmiyecek olan spor malzemesi, masrafı ve yardımları vardır.

Ve hattâ denebilir ki Halkevi dolduran şehir gençliğinin mühim bir kısmı Halkevi spor şubesinin müdavimleri ve faal unsurlarıdır.

Bütün bu faaliyet ve hareketlere rağmen ilmin tarif ve ifade ettiği bir (beden terbiyesi, jimnastik ve spor) yolunda bilgili ve programlı bir çalışmanın mevcut olmadığını itiraf etmeği bu uğurda yapılması istenen şeylerin ciddiyetine ve atıye inanmak ve başarmak için bir vazife biliyoruz.

Halkevi spor şubesinin vazifesi, spor teşekküllerini himaye ve takviye olmasına göre ve beden hareketlerinin başlı başına yüksek bir ilim ve tatbikatı kaideleşmiş esaslara istinat etmesi zarurî ayrı bir teşkilât bulunmasına göre kulüp halinde olsun veya olmasın, şehirde veya muhitte mevcut ve mahdud spor hareketlerini imkân dairesinde himaye etmek gibi mutad yardımlarda bulunmakla beraber, bu memleket ve millet işinin ilmin icab ettirdiği mana ve şekillerle kurulup işe alfabesinden başlanması ve o yolda yürütülmesi için bir çalışma programı hazırlanması ve tatbika geçilerek en kısa bir zamanda işe başlanması düşünülmüştür.

Kulüplerin içinde veya doğrudan doğruya Halkevi spor şubesi himayesinde çalışan gençlerin adetleri, mevcutlara göre pek azdır. Çalışmalar programsız, ve usulsuz ve neticeler şahısların kabiliyetlerine uymakla beraber daima menfidir.

Halbuki yurdun bütün gençliği, evvelâ bir beden terbiyesine muhtaçtır. İçlerinde kabiliyet gösterenler, jimnastiğe layıktırlar. Bunlardan da kabiliyeti olanlar iyi bir sportmen olarak yetişebilir. Bu üç kademe ise, nihayet mevzuu ve programları ve ülküsü vücut hareketleri, vücut güzelliği, vücut sıhhati olan üç dereceli bir mektep demektir.

İşte, Halkevimiz bu mektebi kurmakla meşguldür. Onbeş yirmi gencin topu ve forması ve ayakkaplarıyla veya boks, eskirim malzemelerinin

tedarikile veya yapıya mücavir bir arsanın üç beş amelenin temizliğiyle uğraşmağı spor şubeleri çalışmalarından bir gaye edinmiş değiliz. Bu ufak hareketler, böyle bir Halkevi sahibi olmıyan en ufak yerlerde bile kabili icra şeylerdendir.

Bitirmek üzere bulunan kapalı salonumuz (Beden hareketleri ilkmektebi) olacaktır. Atış poligonu, yüzme havuzu, voleybol vesaire sahaları bu mektebin dersaneleridir. Bu salonla stadyomumuz bazı programlara bağlanarak (Beden hareketleri ortamektebi) vazifesini de görecektir.

Biz sporu ilk devrelerde pek düşünmiyeceğiz. (Beden hareketlerinin üniversitesi) olan spor çalışmaları üzerinde durmak için sahalarımız, vasıtalarımız olduğu kadar daha da vaktimiz var..

İki yıl evelisi başlanan bu programın yapı ve tesisat çalışmalarımızın ilk yazda başarılabacağını umuyoruz. Yapılar bitince bütçemizdeki tahsisatla bir idareci öğretmen getirilecek ve şehirdeki mevcut öğretmenlerle bir arada teşkil edilecek bir heyet vasıtasıyla kulupçülük, barışçılık, en ileri oluculuk zihniyetleriyle değil, (beden terbiyesi, jimnastik ve spor) ilminin icabettirdiği suretlerle ve bir mektep halinde çalışılmağa başlanacak..

Muvaffakiyet gençliğin elindedir.

**

Sosyal Yardım :

Birinci devrede : 16

1 — İkinci devrede : 12 toplantı yapılmış ve Birinci devrede : Fukaraya 200 kilo et dağıtılmış, bir fakir mektep talebesine eşya alınmış, sıhhi konferanslar tertip edilmiş, halk muayeneleri yapılmış ve sinemalar gösterilmiş.

2 — İkinci devrede : Fukaraya 1200 parça giyim eşyası dağıtılmış, 75 mektep çocuğuna yardım edilmiş, sinemalar gösterilmiş, bu suretle ;

A — 200 kilo et

B — 1200 parça giyim eşyası

C — 75 fakir talebeye yardım edilmiştir.

D — 8650 kişiye sinema gösterilmiştir.

**

Halk Dershaneleri:

Halk Dershaneleri Komitesi toplanmış vaziyette

Birinci devrede : 7

1 — İkinci devrede : 12 toplantı olmuş ve;

Birinci devrede : 24 Halk dershanesi imtihanı

2 — İkinci devrede : 52 Orta mektep ikmal talebesine riyaize kursu, 48 Orta mektep ikmal talebesine Fransızca kursu, 120 Halk dershaneleri alfabe sınıfı. Bu suretle;

A — 19 toplantı olmuş

B — Geçen kış Halk dershaneleri talebesinin 24 tanesi şehadetname almış.

C — 52 Talebeye riyaize,

D — 48 Talebeye Fransızca dersi verilmiş,

E — 120 Yurtdaşa okuma yazma öğretilmektedir.

**

Kitapsaray ve Yayın :

Birinci devrede : 15

1 — İkinci devrede : 11 toplantı olmuş ve;

Birinci devrede : Kitap adedi 4214 de varmış ve 2342 kişi kitap okumuş, Altan Mecmuası her ay çıkarılmış

2 — İkinci devrede : Kitap adedi 4948 e varmış ve 2371 kişi okumuş ve Altan Mecmuası her ay çıkarılmakla beraber (3) ve Elâziz halk türkülleri ve oyunları kitaplarını bastırarak dağıtmıştır. Bu suretle;

A — 26 toplantı yapılmış

B — 1176 kitap daha alınmış

C — 4713 kişi kitap okumuş

D — Aylık Altan Mecmuası çıkarılmış

E — Üçayak ve Elâziz halk türkülleri ve oyunları bastırılıp dağıtılmıştır.

**

Köycüler :

Bu komite ve şube hiç bir çalışma hareketi göstermemiştir. Son haftalarda reisinden alınan bir mektupta ; işlerinin çokluğundan, iş'arı ahire kadar idare heyetinin komite üyesinden bir dışer arkadaşın bulunacağını bildirmiştir.

**

Müze ve Sergi :

Müze ve Sergi Komitesi azaları bir arada

Birinci devrede : 10

1 — İkinci devrede : 5 toplantı yapmış ve ;

Birinci devrede : 7 mektep sergisinde 6700 ve dikiş sergisinin 1500 kişi; sıhhi müzeyi 36 bin kişi gezmiş,

2 — İkinci devrede : 7 mektebin sergisini 5010, bir dikiş sergisini 1005 ve sıhhi müzeyi 36350 kişi gezmiş ve vilâyetin maden ve eski eserler müzesinin bir yuvası olarak bir camekân hazırlamış ve zehirli gazlar meşheri ve mülâjlarını manganlerle gösterir başka bir camekân ihzar etmiştir. Bu suretle ;

A — 15 toplantı yapmış

B — Mekteplerin 14 sergisinde 13210 kişi

C — 2 dikiş sergisinde 2505 kişi

D — Sıhhi müzeyi 72350 kişi gezmiş

E — Bir maden ve eski eserler müzesi camekânı

Kütüphane ve Neşriyat Komitesi içtima halinde

F — Bir zehirli gazlar maske muğlaj ve malzeme camekânını hazırlayıp istifadeye koymuştur.

**

Alınan bu çalışma neticeleri yerindemi dir ? inkılâp gidişimizin umumî mahiyetindeki yürüyüşüne hiza alabilecek, umumî hayattaki boşlukları doldurabilecek bir durumdamıdır ?

Talimatnamenin günü gününe tutulmasını emrettiği (günlük çalışma defteri) ve komitelerin kuyudata istinat eden bu rakamları, yurt ve yurtdaş için faydalı olmağa vazifedar ve selâhiyetler olan her ferdin tarihe karışan daha bir yıl içinde ülkü karşısındaki meşgûliyet ve vicdan azaplarını ne dereceye kadar tayin ediyor.

Dâva, umumî kalkınma, yetişme ve yetiştirme, öğrenme ve öğretme, nihayet bilgi, inanç, sevgi ve yurt dâvasıdır.

Rejimimiz ve onun kültür müessesesi olan Halkevimiz ve talimatnamesi bu dâvanın iyi neticelerle görülmesine bütün yurtdaşları memur etmiştir. Rejim ve talimatname her bilgili yurtdaşın Halkevinin 9 şubesinde bilmiyen yurtdaşlar için hasbi olarak bütün bilgisile, bütün sevgisile, bütün inan-

cile alâkalanmasını, çalışmasını faydalı olarak iyi neticeler almasını bu ödevleri yaparken, kendisinin de daha bir derece yükselmesini emrediyor.

Ve, her yurtdaşın şahsî iş saatleri haricindeki en hayatî işin, Halkevi işi olduğunun bilinmesini ve öğrenilmesini istiyor. Üç yıllık tecrübelerimizle bir Halkevinin çalışma dereceleri ve faydalandırdığı insan adedinin mukayyit âza değilse, o muhitte kültür yuvasını sevmiş ve inanarak alâkalanmış münevver insanların mahdud âdetlerle ölçülebileceğini öğrenmiş bulunuyoruz.

937 yılı çalışma raporlarının daha dolgun rakamları taşımak şube ve komite üyelerinin şerefli vazifelerindendir.

Halkevi Başkanı İlbay
T. GÜR

Millî Hatay Zaferi mitingi

Binlerce Elâzizli, Cumhuriyet meydanında toplanarak, coşkun heyecanlarını gösterdiler, büyüklerine karşı duydukları sonsuz bağlılığı bir kere daha tebarüz ettirdiler.

İskenderun, Antakya davamızı büyük bir hassasiyetle takibeden Elâzizliler, Milletler Cemiyetinin hakkımızı teslim etmekle neticelenen kararını sevinçle karşıladılar.

30 İkincikânun günü akşamı toplanan Halkevi millî Hatay mitingi programını hazırlamış, ertesi gün, Vilâyette Halkevi Neşriyat komitesinden Ömer Kemal, Belediye Reisi Kemal Şedele ve Emniyet Müdürü Kadri bir toplantı yaparak miting programına son ve kat'î şeklini vermişlerdir.

Belediye reisi Kemal Şedele ve Halkevi mümessili Ömer Kemal, kanunî merasimin tekemmülü için derhal Vilâyete bir istida vermişler ve lâzım gelen müsaadeyi almışlardır.

O gün bütün Elâziz bayraklar ve elektrik ışıkları ile bezenmişti. Hava karlı ve soğuktu.

31/1/1937 Pazar günü Halkevi önündeki Cumhuriyet meydanı daha miting saatından önce binlerce Elâzizli ile dolmuştu.

Tam saat 14,30 da İstiklâl marşı ile miting programının tatbikına başlandı. Bundan sonra Belediye reisi Kemal Şedele; Halkevi balkonundan: "Tarihimizin, sahifelerine Çanakkaleden ve Anadolu'dan başlayarak Akdeniz kıyılarına kadar coşkun bir sel gibi akan kurtuluş zaferlerinden sonra Lozan, Montrö zaferlerini Büyük Önderin elile kaydettikten sonra bugün de yine Büyük Şefimizin, yapıcı, başarılı ve kurtarıcı elile Hatay zaferini de Türkün ulusal varlığına hediye etmiştir," diye söze başladı. Ve hitabesini şu cümlelerle bitirdi:

"Bu mes'ut günde sevgili ırktaşlarımız Hataylıların saadet ve refahı hakkındaki dileklerimizi ifadeye çalışırken "Ne mutlu Türküm diyene," vecizesile Türk olmak bahtiyarlığını dünyaya ilân eden Yüce Önderin Hataylılara da verdiği mutluluklar

kutlu olsun.."

Belediye reisinin sözleri alkışlar arasında bitti ve onu takiben Orta mektep türkçe muallimi Cemile Aytac, sık sık alkışlanan şu hitabeyi söyledi:

Cemile Aytacın hitabesi

Türkler!... Zafer ve şeref devrinin bahtiyar nesli...

Güzel yurdunda yine bir sabah ufku uçtu. Millî dileklerinden birine daha kavuştun.. Antakya ve İskenderun ebediyen kurtuldu!

Şu dakikada yüz binlerce Türk kardeşimiz sevinç yaşlarla dolu gözlerini bize çevirmiş hürriyetin coşkun ve mes'ut bayramını yapıyorlar... Yarından itibaren, köleliğin cehennemine sürüklenerek yok edilmek istenilen bir Türk kütlesi tarihin göksüne yeniden doğuyor. Ve Akdenizin şark kıyılarında yeni bir Türk kalesi, yeni bir Türk dünyası yükseliyor... Ve onunla sade bir Türk dünyası kurulmuş değildir. Hadiseler vardır ki tarih yolunda büyük bir dönüm ifade ederler. Kaybedilen parçaların Türke tekrar verilisi; asırlar vardır ki cihan diplomathlığının alıştığı bir şey değildi... Antakya ve İskenderunun gelişi bütün bir dünya zihniyetini tekrar yıktı. Ve Türk vatanlarının şuna buna vadedilen bir mükâfat olmadığını ufuklara bir daha haykırdı...

Onbeş sene evvelki millî savaş Türk yurdunun hiç bir ihtirasa boyun eğmeyeceğini göstermişti. Millî birlik ve millî heyecan şeklinde tecelli etti. Nihayet bir gün baktı ki (Sevr) ayaklar altında bir paçavra ve (Lozan) başlar üstünde bir güneşidir!... Türk taliinin değişmesine ait en muhteşem

manzara orada görüldü. Geçen yıl kutuladığımız Montrö zaferi ise yakın asırların tarihinde ve Osmanlı devirlerinin tatmadığı bir millî muvaffakiyetti: Avrupa şehirlerinden haysiyet ve hak fedakârlığı yapmadan dönüyorduk... Bu şark siyasetinde bir inkılâptı. Ve tarihin akışında bir değişme idi..

Zaferler biri birini takibediyor ve edecek tir!

Hatayın talii zaten, Türk varlığının ve Türk taliinin ebedî sahibi, büyükler büyüğü Atatürk ona göre konuştuğu gün anlaşılmıştı. Çünkü o hesabında şaşmayan ve yapmıyacağı şeyi konuşmayan insandı.. Çünkü onun (olacak) dediği şey (oldu) demektir!

Antakya ve İskenderun ızdıraplı günler yaşadı, fakat her Türk tarihten şu dersi almıştı: Boyunlarını kölelik satırına teslim eden milletlerden ortada eser yok, onlar bitip tökendiler hürriyet için ölüme etilan nesillerin torunlarıdır ki yaşamaktadırlar!

Aziz yurtdaşlar!.. Elde edilen netice büyüktür! Varılan ders de gençlik için okadar büyüktür..

Hataydaki kardaşlar!.. Bizi iştiniz!.. Kalplerimiz hep sizinle.. Büyük zafer size mutlu olsun! Bize mutlu olsun!

Bundan sonra miting heyetinden Halkevi Neşriyat komitesi âzasından Ömer Kemal; "Atatürk büyük zaferden sonra Adanaya gelmiş, coşkun tezahüratla karşılanmıştı. Siyahlara bürünmüş, derin ızdıraplar içinde kıvranan, düşman istilâsının kanlı facialarile karşı karşıya kalmış bulunan İskenderun ve Antakyalı kadınlar, aziz kurtarıcının önünde hıçkırıklarla ağlıyorlardı. Onlara:

— Kırk asırlık Türk yurdu esir olamaz,

Diyen Atatürk, daha o zaman kanayan yaraya parmağını basmış ve buranın kurtarılanılacağına işaret etmişti,, diye söze başladı. Buraya gelen halkın Asyanın şimalinde yaşayan Hataylılar olduğunu ve buranın sırasile Asur, İran, Yunan, Roma, Bizans, Irak, Arap ve en nihayet Osmanlı istilâsını gördüğünü ve fakat hiç bir devirde Türk millî benliğini kaybetmediğini ve bugüne kadar

geçen tarih devirlerini kısaca izah etti.

Mondros mütarekesinin akdinden altı gün sonra (6 Teşrinisani 1918) de İngilizlerin İskenderuna asker çıkarmak teşebbüsüne Atatürkün silâhla mukabele emrini verdiğini ve Erzurum, Sivas kongrelerinden sonra Türk hududunu, 30 Teşrinievvel 1918 de Türk süngülerinin çizdiği hat diye işaret ettiğini anlattı ve istiklâl mücadelesinin çok çelin safhalarına temas eyledi. Bir avuç Türkün Cenup Anadolu'sunda yarattığı emsalsiz zaferler önünde Fransızların 20 Teşrinievvel 1921 de Ankara itilâfnamesini imzalıyarak, büyük bir felâketin, kendini bekliyen korkunç akıbetin önüne geçebildiklerini tebarüz ettirdi. Ve sözlerine şöyle devam eyledi:

"Türkü anlamayan, onun en zayıf zamanında, kabul ettirdiği muhtariyet idaresine, 17 milyon Türkün bir kudret kesildiği bir anda nasıl başkasına devredebilirdi. Buna tahammül etmek için yer yüzünde tek bir Türkün yaşamaması lâzımdı. Hulbuki Türk, yaşamak için, hem de hür ve müstakil yaşamak için doğmuştur. Buna boyun eğmek, Atatürkün başımızda bulunduğu bir devirde, hattâ bulunmadığı devirlerde buna rıza göstermek nasıl kabil olabilirdi.

Hakim olarak yaşamış, bu günün seviyesine hüküm etmiş olan Türk milleti, nasıl olur da, dünün hakimini, bugünün mahkûmu olarak kabul edebilirdi

Dört gün evvel bütün dünya, yeni bir Türk diplomasi zaferinin bir ilkbahar güneşi gibi, Cenevre ufuklarından yükseldiğini gördü.

Aziz yurtdaşlarım, kazandığımız eşsiz zaferi, Türkün sembolü olan Atatürke borçluyuz. Onun varlığı kudret, düşüncü, görüş ve tatbik edişi zaferidir.

Kurtuluş savaşından itibaren bütün ömrünü millet işlerine veren İsmet İnönü, zafer kazanma yolunda Türk milletinin öncüsüdür.

Elâzizliler, Atatürk ve arkadaşları sağdır, bize gelecek dalgalar granitten daha sert olan kayalara çarparak parçalanacaklardır.

Ne mutlu böyle şeflere malik olanlara!..

Alkışlarla sona eren bu hitabeden sonra Ömer Kemal halk namına miting heyeti tarafından çekilecek telgrafları okudu. Alkışlarla kabul edildi. Bu telgrafları tarihî bir hatırayı tesbit için aşağıya kaydediyoruz :

Atatürk

CUMHUR REİSİ

İstanbul

Cumhuriyet meydanında toplanan binlerce Elâzizli, yarattığınız yeni zaferi coşkun tezahüratla kutluladılar. Yüce ve emsalsiz atalarına karşı duydukları his sonsuzdur. Sevinç ve minnetle ellerinizden öperiz.

İsmet İnönü

BAŞBAKAN

Ankara

Türk milletine kazandırdığınız saysız zaferler arasına Türk sancığı da kattınız. Cumhuriyet meydanında toplanan binlerce Elâzizli bu yeni eserinizi kutlularken yüksek Başvekillerine ve onun kudretli hükûmetine karşı duydukları sevgi ve bağlıklarını tekrar ettiler.

Hariciye Vekâleti

Ankara

Türk diplomatlarının yüksek kudrèt eseri olan son zaferi binlerce Elâzizli Cumhuriyet meydanında kutluyor. Şerefli Hariciyemize minnet ve şükranlarımızı, tebriklerimizi sunarız.

C. H. Partisi Genel Sekreterliğine

Ankara

Cumhuriyet meydanında toplanan binlerce Elâzizli, büyük davaları zaferle başarmakta yüksek kudret sahibi olan partimize, derin sevgi ve inanç-

larını gösterdiler. Tebriklerimizi ve sevgilerimizi arz ederiz.

Hatay Egemenlik Kurumuna

Ankara

Kırk asırlık Türk yurdu olan Sancağın kuruluşunu Cumhuriyet meydanında kutlayan Elâzizli-ler bütün Hatay kardeşlerine sonsuz sevgilerini sunmaktadırlar.

Binlerce Elâzizli yaşasın Cumhuriyet, yaşasın Atatürk, yaşasın İsmet İnönü ve hükûmeti diyerek sahadan ayrıldılar.

Bu mitingden sonra Halkevinin büyük salonunda Atatürkün Büyük Millet Meclisini açış nutku Cumhuriyetin 13 ncü yıldönümü, Çubuk barajı sesli filimleri gösterildi ve alkışlarla seyredildi.

Neşriyat Müdürü :

NAİMİ ERDEM

Adana Türk Sözü matbaasında basılmıştır.

Elâziz Halkevinin 936 yılı içindeki çalışma

raporuna ait istatistik cetvellerini

sırasile yazıyoruz.

Elâziz Halkevi

(31/12/936 tarihindeki kayıtlara göre)

Kurulan şubelerin adları	Halkevine kayıtlı üyelerin			
	Avukat	Doktor	Öğretmen	Tecimen
Dil, Tarih, Edebiyat			7	9
Ar		2	2	1
Gösterit			8	1
Spor				
Sosyal yardım		9	5	1
Halk dersaneleri ve kurslar			10	1
Kitapsaray ve yayın	2		5	2
Köycüler				
Müze ve sergi			5	
Genel Yekûn	2	11	42	10

K O M İ

Komiteler Adı	BAŞKAN	Ü Y E
Dil, Tarih, Edebiyat	Ortaokul öğretmeni Cemil İbsir	Kütüphane memuru Mevlût
Ar	Baytar Müdürü Mazhar Üresin	Orta okul kâtibi Osman Öge
Gösterit	İlkokul müfettişi Nuri Gügöze	Öğretmen Sami
Spor	Vecihi Ağan	Eyup Şedele
Sosyal yardım	Doktor Tahsin	Doktor İsmail Hakkı
Halk dersaneleri ve kurslar	Öğretmen Hakkı Korun	Öğretmen Nuri
Kitapsaray ve yayın	Avukat Ömer Naimî Erdem	Öğretmen Ömer Kemal Ağan
Köycüler	Belediye reisi Kemal Şedele	Kadri Ural
Müze ve Sergi	Mustafa Arpacı	Öğretmen Oğuz Karadeniz

Mesleklerine göre sayısı

İşçi	Çifçi	Memur	G. Sanatlar	Bayan	B a y	YEKÛN
33	1	14	11	2	49	51
5		13	1	1	26	27
1		5	8	4	19	23
12	4	22	11	4	59	63
18	1	15	10	1	55	56
3	7	8	29	2	53	55
14	8	6	22	1	64	65
56	21	83	92	14	299	313

T E L E R

Ü Y E	Ü Y E	Ü Y E
Öğretmen Ali Alagöz	Öğretmen Cemile Aytaç	Ahmet Karakaya
H. M. müdürü İbrahim Güçlü		
Yaşar Yeğin		
Nuri Gürcan	Hakkı Pekmen	Daniş Çötel
Doktor Ali Kemal	Doktor Şükrü	Doktor Faik Fikret
Öğretmen Ömer Yağan	Öğretmen Halide	Öğretmen Ferid
Hüsnü Orakçioğlu	İhsan Turan	Ahmet Fikri Kâtip
Ziraat müşaviri Tevfik Dünder	Tevfik Kunduracı	Ahmet Malatacıklı
Ahmet İçmeli	Kemal Toksöz	Hilmi Çakılcı

Elâziz Halkevi (1/7/936 tarihinden 31/12/936 tarihine kadar)

Toplantıların ergeleri				Sayısı	Gelenlerin sayısı
Halkevi Yönetim Kurulu					
ŞÜĞBELER	Toplantı sayısı	Gelenlerin sayısı	Toplantı sayısı	Gelenlerin sayısı	
Dil, Tarih, Edebiyat	25	110			
Ar	48	160			
Gösterit	26	70			
Spor					
Sosyal yardım	12	60			
Halk dersleri, kurslar	12	50			
Kitapsaray ve yayın	11	40			
Köycülük					
Müze ve Sergi	5	20			
YEKÜN					
Gösterit				44	11143
Konser				37	17860
Sinema				152	37500
Konferans				25	23120
Birlikte verilen temsil, konferans, konser, sinema, oyun v. s. — II				44	
Montrö zaferi, 30 Ağustos, Üçüncü Dil Kurultayı, Cumhuriyet Bayramı					
Tasarruf Haftası münasebetiyle konferanslar verilmiş, temsil-ler gösterilmiştir.					
Orkestra da hepsine iştirak etmiştir,				10	15675

SERGİLER		İlk ve Orta okul tarafından sergiler yapılmıştır.	7	5010
Resim				
Yerli Mallar				
V. S.		Bayan Seniha tarafından dikiş sergisi açılmıştır.	1	1005
Kongreler		İlk okul öğretmenleri beş defa toplanmışlar ve mesleklerine dair konuşma-lar yapmışlardır.	5	150
Balo		Yazın Halkevi bahçesinde, Cumhuriyet bayramında ve Yılbaşı gecesi balolar verilmiştir.	3	1270
Şölen		Başbakan, Genel Kurmay Başkanı, Maliye ve İktisat bakanları, baş yardımcısı'nın ayrılışı şereflerine şölen verilmiştir.	3	350
Nişan, nikâh töreni		Elâziz Emniyet Direktörünün çocukları sünnet edilmiştir.	1	200
Çaylı danslar		Her ayın ilk pazar gecesi çaylı danslar yapılmıştır.	5	650
SPOR		Dersler (Halkevinde İskirim, Boks, Beden terbiyesi) dersleri veriliyor		
		Geziler (Toplu, Yaya, Atlı yürüyüşler, Kayak, Av gezileri) V. S.		
Dersler		Orta okul imtihanlarında ikmala kalanlar için Riyaziye, Fransızca dersaneleri açılmıştır. İlk Kânun başında okur yazar olmayan yurttaşlar için bir dersane açılmıştır.	120	3600
Köy gezileri				
Bayramlar		30 Ağustos Zafer Bayramı, Cumhuriyet Bayramı için toplantılar olmuştur.	2	6780
VI		Avukatlık Kanunu projesini tetkik için bir toplantı yapılmıştır.		
GENEL YEKÜN				124313

ELÂZİZ HALKEVİ

1/1/936 tarihinden 31/12/936 tarihine kadar

Okunan kitaplar	Birinci altı ay içinde okuyanlar sayısı	İkinci altı ay içinde okuyanlar sayısı	Okuyanların Meslekleri		Kitapların sınıflara göre sayısı
			Meslek	Sayı	
Edebiyat (Roman, Şiir, Hikâye...)	476	511	Talebe	2104	402
Tarih	149	162	İşyar	714	231
Coğrafya	191	205	Öğretmen	995	127
Felsefe	208	224	Subay	455	364
Müsbet ve tabii ilimler	411	396	Çiğçi	84	373
Dil	201	187	İşçi	59	31
Sosyal ilimler (Ekonomi, Eğitim, Türe...)	76	84	Serbest meslek	302	244
Ar	126	118			50
Sair kitaplar	87	96			369
Gazete ve Mecmua	416	388			2749
YEKÛN	2342	2371		4413	4948

